

Cyngor Cymuned Llanystumdwy

Rhaglen waith y Cyngor - nos Iau, 8fed o Fedi 2022 yn brydlon am 7:30 y.h. yn Ystafell Myrddin, Neuadd Chwilog, a drwy Zoom (a gellir cael mynediad i'r cyfarfod drwy gysylltu ar ebost gyda'r Clerc).

1. Ymddiheuriadau.

2. Cyflwyno a chadarnhau cofnodion cyfarfod y Cyngor gynhaliwyd ar 7fed o Orffennaf 2022.

3. Llofnodi cadarnhâd taliadau BACS Gorffennaf ac Awst 2022 (bydd y Clerc wedi trefnu i'r Cadeirydd ei llofnodi o flaen y cyfarfod).

4. **Datgan buddiant personol** (bydd y Clerc wedi anfon copi electroneg at bawb cyn y cyfarfod).

5. **Materion gan Un Llais Cymru**

a) **Ymgynghoriad, 'Treth Cyngor Tecach'**. Mae'r ymgynghoriad hwn yn fyw rhwng 12 Gorffennaf a 4 Hydref 2022.

b) **Ffurflen Archebu ar gyfer Cynhadledd Arfer Arloesol Un Llais Cymru** - Dydd Mercher 14 Medi 2022 - cynhelir y gynhadledd o bell. Y thema eleni fydd 'Paratoi Ein Hunain i Ddarparu Trefi a Chymunedau Llwyddiannus a Bywiog.' Bydd Rebecca Evans, y Gweinidog Cyllid a Llywodraeth Leol yn agor y Gynhadledd ac bydd ystod eang o gyflwynwyr o sefydliadau eraill yn siarad.

c) **Y Pecyn Cymorth Cyllid a Llywodraethu ar gyfer Cynghorau Cymuned a Thref** - yn son fod angen gwneud Adroddiadau Blynyddol, Cynllun Hyfforddi, Datganiad Llywodraethu Blynyddol, Pwer Cymhwysedd cyffredinol. Angen trefnu i gyfarfod fis Medi a thrafod polisiau i weld os angen gwneud unrhyw newidiadau neu ei derbyn fel ag y maent.

ch) **Datblygiadau 'Un Blaned' Llywodraeth Cymru'**

6. **Materion gan Cyngor Gwynedd**

Rhaglen waith trafndiaeth a priffyrdd mis Medi 2022

Lleoliad Gwaith	Disgrifiad o'r gwaith	Gwasanaeth
Swm y Môr, Lôn Pandy	Draeniad	Priffyrdd

7. **Cyngor Gwynedd - ceisiadau cynllunio yn y gymuned**

Rhif Cais:C22/0572/41/AM - Golchdy, Afon Wen, LL53 6NQ- cais amlinellol i ddarparu llety gwyliau a pharcio cysylltiedig yn cynnwys dymchwel adeilad presennol y Golchdy.

Materion yn y gymuned.

8. Llanystumdwy

a) Maen y Wern - mae coeden onnen wedi marw yno ar dir y Cyngor Cymuned ger y Bedd - y Clerc wedi cysylltu hefo Cyngor Gwynedd ond heb glywed dim eto.

b) Palmant rhwng y Neuadd am y bont - mae'r palmant yn gul iawn a sawl twll ynddo (ger Swyn-yr-Afon), ac yn anaddas ar gyfer defnyddwyr cadeiriau olwyn, ac angen palmant wedi gostwng ('dropped curb') cyn croesi'r lon am y bont.

c) Pont Llanystumdwy - mae angen palmant wedi gostwng 'dropped curb' bob pen i'r llwybr sydd yn mynd ar hyd y llwybr cerdded dros y bont, oherwydd ar hyn o bryd mae defnyddwyr cadeiriau olwyn gorfod mynd ar y prif ffordd dros y bont. .

ch) Mynwent Newydd Llanystumdwy - problemau parcio ar y palmant ar y ddwy ochr i'r ffordd rhwng Bontfechan a Thyddyn Sianel pan fydd angladdau mawr yno.

Cynhaliwyd cyfarfod safle yn y fynwent hefo Mr Gareth Roberts, Peiriannydd Ardal Dwyfor 31.08.2022, hefo aelodau o Bwyllgor y Fynwent/Cyngor Cymuned, Cynghorydd Rhys Tudur a'r Clerc. Sylweddolwyd faint o draffig swynlyd oedd yn pasio ar wib yno, a bod y sefyllfa yn beryglus iawn.

Edrychwyd ar yr holl opsiynau posib gerllaw, sef ochr Llanystumdwy i'r fynwent, gan sylwi fod tyfiant mawr/coed angen ei glirio yno, lle roedd yr hen lon (sef o flaen wal y fynwent ac o dan y rhes dai at Tyddyn Sianel). Eglurodd byddai'n costio llawer o arian i glirio'r darn yma, a go brin y byddai gan Cyngor Gwynedd arian i wneud hynny.

Hefyd, mae'r goedlan rhwng y rhes dai a safle'r hen chwarel wedi cael ei gwerthu'n ddiweddar, ac mae giat wedi cael ei gosod ger y tŷ yn agos i'r fynwent.

Dywedodd Mr Gareth Roberts y byddai'n edrych ar y gofrestr Cofrestru Tir i weld pwy oedd perchnogion y darnau o dir oedd gerllaw, a gadael i ni wybod gyn gynted a phosib i weld beth fyddai'n bosib ei wneud.

9. Rhoslan/Ynys

Diffibileiddiwr yn Rhoslan a Chapel y Beirdd - y Clerc wedi derbyn gwybodaeth gan 'Achub Bywyd Cymru' ar 01.09.2022 ein bod wedi bod yn llwyddianus mewn derbyn 2 diffibileiddiwr Zoll yn ddi-gost ganddynt.

Maent angen y wybodaeth isod:-

- Penodi enw prif warchgeidwad ac enw wrth gefn.
- Bod sesiynau ymwybyddiaeth sgiliau CPR/diffibrilio ar gyfer unigolion sy'n ymwneud â'r sefydliad/grwp wedi cael ei trefnu. Manylion cyswllt ar <https://llyw.cymru/achub-bywyd-cymru>
- Ar ol gosod y 2 gabinet gellir gysylltu hefo achubbywydcymru@wales.nhw.uk a bydd Gwasanaeth Ambiwlans Cymru yn trefnu i ddarparu y 2 diffib i ni.
- Ar ol derbyn y 2 diffib bydd angen ei cofrestru ar 'Y Circuit' ar www.thecircuit.uk gan nodi y gwarchgeidwad sydd wedi ei enwebu. Bydd yna angen danfon yr ebost sy'n cadarnhau fod hyn wedi ei wneud at achubbywydcymru@wales.nhw.uk
- Rhwng 7-10 mlynedd yw oes y diffib, (mae hyn oherwydd bydd datblygiadau mewn technoleg yn y dyfodol), a bod ei dymheredd gweithredu yn -30° i +50°c, a rhaid i'r lleithder cymharol fod rhwng 10% a 95%.

- Mae gwarant diffib Zoll yn parhau am 5 mlynedd, a gall ymestyn i 7 mlynedd os yw'n cael ei gofrestru gyda nhw.

Y Clerc eisioes wedi holi am brisiau gan 2 drydanwr i'w gosod nhw ac yn disgwyl ateb. Mae 2 gabinet heb glo wedi cael ei archebu ar 03.09.22, (yn dilyn derbyn cadarnhâd am y diffib) a disgwylir y byddant yn cyrraedd o fewn pythefnos.

10. Chwilog

Cae Chwarae Chwilog

Cais gan Cynghorydd Rhys Tudur yn dilyn ymholiad am gael uwchraddio'r cae chwarae. Mae wedi holi swyddogion Cyngor Gwynedd, i weld beth oedd y sefyllfa, ond dywedwyd nad oedd ganddynt lawer o arian i uwchraddio'r cae chwarae. Mae wedi derbyn cadarnhâd fod criw o rieni yn fodlon cyfarfod i drafod y bwriad o sefydlu pwyllgor yn Chwilog, a bydd angen **trefnu dyddiad ac amser ddechrau mis Hydref.**

11. Diffibileiddiwr Chwilog – pryder wedi ei godi am pwy sydd yn gyfrifol amdano.

Derbyniwyd gwybodaeth nad yw ar gael i'w ddefnyddio ar hyn o bryd oherwydd fod problem gynhenid gyda'r peiriant, a'i fod yn broblem sydd yn berthnasol i filoedd o unedau. Mae'r peiriant wedi cael ei anfon yn ol a bydd yn cael ei addasu ar 14.09.22, ac yn cael ei ddychwelyd cyn gynted a phosib yn ol i'r blwch.

12. Meddygfa Cricieth – sawl cwyn gan gleifion yn dweud ei bod yn cael trafferth cysylltu â'r feddygfa dros y ffon a neb yn ateb. Y Clerc wedi anfon ymholiad at y Rheolwr ac yn disgwyl ymateb.

13. Pencaenewydd/Sardis

14. Llangybi

Arwydd 30 mya rhwng Capel Helyg a Groeslon Refail wedi ei falu wrth dorri gwrych.

15. Materion Ariannol

Adroddiad Ariannol gan y Clerc a'r Swyddog Ariannol Cyfrifol.

Bydd y Clerc yn anfon ebost at y cynghorwyr i gyd cyn y cyfarfod, drwy gynnwys dogfen 'excel' o'r sefyllfa ariannol hyd at 07.09.2022. Mae hyn yn cadw golwg manwl ar y gwariant sydd eisioes wedi ei wneud. (Bydd y Clerc yn trefnu i ddangos y biliau i gyd i'r Cadeirydd i'w llofnodi a'i awdurdodi o flaen y cyfarfod cyn ei talu).

16. Praesept – derbyniwyd yr ail hanner o'r praesept sef £9180.00 ar 31.08.2022 gan Cyngor Gwynedd.

17. Treth ar werth – wedi hawlio **£311.63** yn nol am y flwyddyn 01.04.2021 – 31.03.2022. Wrth fynd drwy'r rhestr llynedd, sylwi nad oes TAW ar yswiriant Zurich, felly ar y cyfrifon diwedd flwyddyn a wnaed 07.04.2022, nodwyd fod y ffigur TAW yn £391.72, ond £311.63 y dylai fod.

18. Archwilio allanol llawn gan Llywodraeth Cymru. – y Clerc wedi anfon y dogfennau i gael ei archwilio drwy ebost at yr Archwilwyr Cymru. Hefyd mae rhybudd hysbysiad archwilio wedi cael ei osod ar bob hysbysfwrdd ac ar wefan y Cyngor, yn pennu'r dyddiad ar gyfer hawliau etholwyr i ofyn cwestiynau a gwneud gwrthwynebiadau yn ystod yr archwiliad.

Mae trefn newydd ar gyfer yr archwilio allanol yn bodoli bob 3 mlynedd, ac eleni mae Cyngor Cymuned Llanystumdwy yn cael archwiliad llawn. Mae'r Clerc yn mynd a gweddill y dogfennau papur at swyddog o Archwilio Cymru i swyddfa Cyngor Gwynedd, Caernarfon ar 06.09.2022. Byddant yn cwblhau'r gwaith yn ystod Medi a Hydref 2022.

19. **Rhestr datganiad blynyddol o gydnabyddiaeth a wnaed i gynghorwyr** – bydd angen i'r Clerc ei anfon at banel annibynol Cymru ar gydnabyddiaeth ariannol erbyn 30.09.2021. Bydd y Clerc wedi anfon y ffurflen 'Lwfans Cynghorwyr' at bawb o flaen y cyfarfod.

20. **Enwau pontydd**

Mae nifer o'r arwyddion llechi wedi cael ei gosod erbyn hyn gan Cyngor Gwynedd.

Derbyniwyd cais y dylid trafod ymhellach enwau rhai pontydd nad oedd wedi cael ei cynnwys:

- Pont y Felin
- Pont Gaerddu Bach
- Pont y Pandy, Chwilog
- Pont Afon Wen (neu Felin Ffriwlwyd?) ar y briffordd

21. **Cais am arian i Fynwent Chwilog, glanhau cerrig beddi** – i lanhau/ail lythrennu bedd Eifion Wyn a Myrddin Fardd cyn yr Eisteddfod Genedlaethol flwyddyn nesaf. Nodwyd fod beddi eraill yn yr ardal angen ei tacluso hefyd. Y Clerc wedi derbyn gwybodaeth gan Un Llais Cymru byddai cyfrannu at waith fel hyn yn lles i fywyd diwylliannol a hanesyddol y gymuned, felly gellir talu o dan Adran 137 o'r Ddeddf.

Cynhaliwyd Is-bwyllgor drwy 'zoom' ar 05.05.2022, rhwng Cyngorydd Aled Davies, Thomas Prys Jones, Rhys Tudur a'r Clerc. Trafodwyd y posibilrwydd o fedru holi am arian grant, i ail lythrennu y cerrig beddi. Hefyd byddai'n ddelfrydol trefnu i greu taflen addysgol am hanes enwogion yr ardal, ac o bosib cael hysbyswrdd gwybodaeth. Gellir wedyn ychwanegu'r wybodaeth a lluniau ar wefan y Cyngor Cymuned. **Ni dderbyniwyd arian grant, felly angen penderfynu os gellir gyfrannu'n ariannol i Fynwent Chwilog.**

22. **Cóf Eifionydd** – Cynghorydd Rhys Tudur wedi cyfarfod efo'r Ffynnon, a maent yn fodlon rhoi pob cyfrol o'r Ffynnon i ni cyn belled ag ein bod yn disgwyl 3 mis wedi cyhoeddi'r rhai newydd. Mae'r Cynghorydd Miriam Williams wedi son wrtho ei bod yn bosib cynnal cyfarfodydd i drafod hyn yn Nhý Newydd, Llanystumdwy.

Angen dewis dyddiad ganol Hydref ar gyfer cyfarfod.

Mae'r Clerc wedi derbyn gwybodaeth fanwl am bob un o'r enwogion isod gan Mr Dyfed Evans, a Sion Wyn o Eifion gan y Cynghorydd Thomas Prys Jones ac maent wedi cael ei teipio a'i archwilio, ac yn barod i'w defnyddio.

Mynwent Capel Helyg - Bedd Emrys a Cybi

Mynwent Eglwys Llanybi – Bedd Isaac Morris, Dewi Wyn a Gwilym Erch, Caerogo

Mynwent Chwilog – Bedd Eifion Wyn a Myrddin Fardd

23. **Taliadau** BACS angen cael ei gwneud yn dilyn y cyfarfod:

Enw/Rheswm	Rheswm	Pris	TAW	Cyfanswm Taliad	Taliad BACS
		£		£	£
Cyngor Gwynedd 007950C0015238A	Archwilio mewnol-cyfrifon 2021/2022	<u>180.00</u>	<u>36.00</u>	<u>216.00</u>	<u>216.00</u>

24. Cyflog mis Awst 2022 y Clerc i'w rannu rhwng y Clerc a Chyllid a Thollau EM.

Enw/Rheswm	Swm £	Cyfanswm Taliad net £	Taliad BACS:- £
Cyflog sylfaenol y Clerc, Awst 2022 35 awr y mis x £11.50 = £402.50	402.50 = Llai treth £80.60 = <u>£321.90</u>	<u>321.90</u>	<u>321.90</u>
Cyllid a Thollau EM Treth ar enillion y Clerc Awst 2022	403.00 x 20% = <u>£80.60</u>	<u>80.60</u>	<u>80.60</u>
Costau'r Clerc Awst 2022	£16.00	<u>16.00</u>	<u>16.00</u>

Bydd angen penderfynu os mai ar y nos Iau **06.10.2022** fydd y cyfarfod nesaf.
Cynnal cyfarfod Pwyllgor Cynllun Busnes/Cyllid o flaen y prif gyfarfod hwnnw.
Cynnal cyfarfod Pwyllgor Polisi mis Medi.

It is possible to get an English translation of any minute, please contact the Clerk.